

Gažaldat almmolaš gažadantiibmui gielddastivrra čoahkkima oktavuodas 15.04.21

Norsk tekst etter den samiske.

Sátnejođiheaddjái ja gielddastivrraáirasiidda:

Sámegielat gelbbolašvuolta dearvvašvuodastašuvnnas lea guhkit áigge leamaš sákka váilevaš, mii lea váikkuhan sámegielatháli mánáid dearvvašvuodabálvalussii. Mii váhnemat leat šaddan doaibmat dulkan dearvvašvuodabálvalusain. Dát mielddisbuktá ahte gieldda dearvvašvuodabálvalusas eai gulahala njuolgga mánáiguin ja nuoraiguin. Maiddái eará váhnemat leat mitalan ahte skuvladearvvašvuodabálvalus sámegielat mánáide ja nuoraide lea váilevaš min gielddas.

Doavttir Anne Lajla Westerfjell Kalstad, gii lea nammaduvvon riikaviidosas prošektajovkui ásahit sámi álbmogii ovtadássásaš dearvvašvuodabálvalusaid miehta riikka, imašta go Deanu gielda, mii lea sámi gielda, ii váldde vuhtii sámi mánáid vuoigatvuođaid ja dárbbuid. Kalstad cealká maiddái ahte sámi mánáin lea riekti dásseárvvolaš veahkki vuostáiváldit, ja dat čuožžu sihke Norgga lágain ja riikkaidgaskasaš lágain. ¹

Čujuhan sámeláhkii, gos čuožžu ná: "Samelovens språkregler gir borgerne språklige rettigheter i møte med ulike offentlige organ. Det gjelder (..) utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren (..)". ²

Mii váhnemat gáibidat dásseárvosaš dearvvašvuodabálvalusa sámegielat mánáide min gielddas, ja vuordit ahte Deanu gielda vuoraha sámegielat gelbbolašvuoda virgádemiin. Dearvvašvuodahoavda Anu Saari ja sadjásaš ráđđealmái Trond Are Anti lohpipeigga buktit čovdosiid mo fállat dearvvašvuodafálaldaga sámegielat mánáide, dál go leat virgádan gaskaboddosaččat dearvvašvuodabuohccidivššára gii ii hálldaš sámegiela. Mii leat ain vuordimin gielddas vástádusa mo gielda oaivvilda lámhit dili min mánáide.

Manjimuš HOOK čoahkkimis mitaluvvui gieldda bealis ahte Unjárgga gielda ii sáhte veahkehit 20% virggiin. Dás lei sáhka dušše fal 20% virggis.

Háliidan dán bokte deattuhit ahte dearvvašvuodastašuvnna doaimmat galget gokčat sihke smávit mánáid, mánáidgárdeagi mánáid, mánáidskuvlla ahkásaččaid ja nuoraid dearvvašvuodadárbbuid. Lea dehálaš deattuhit ahte sámegielat mánáin lea riekti oažžut **oppalaš dearvvašvuodafálaldaga** sámegillii, ii ge dušše giellateasttaid čađaheapmái. Muittuhan maiddái ahte gielddas leat olu guovtte- ja mánggagielat ruovttut, lassin sámi mánáidgárddiide ja sámeskuvllaide ja maiddái oahppit daid eará skuvllain geat leat sámegielhállit. Váilevaš dearvvašvuodabálvalus čuohcá ollosiidda.

Geavahan dán bokte liibba evttohit gielddastivrii ahte lea dárbu dán jagáš 2021 bušehtareguleremis sirdit unnimusat ½ virgái ruđa gaskaboddosaš čovdosiidda. Dát

¹ <https://www.nrk.no/sapmi/nyheter/> (11.03.2021)

² <https://www.regjeringen.no/no/tema/urfolk-og-minoriteter/samepolitikk/samiske-sprak/samelovens-sprakregler-og-forvaltningsom/id633281/>

reguleren lea gielddastivrras geassemánus. Jus bistevaš čoavddus ii leat sajis boahtte jahkái, de ávžžuhan gielddastivrra bidjat sierra ruđa 2022 bušeahras 100 % sámegielháli dearvvašvuodádivššárvirgái ja almmuhit dan nu johtilit go vejolaš.

Jearaldat sátnesođiheddjái ja gielddastivrii:

- Galgá go sámegiela gealbu deattuhuvvot ja vuoruhuvvot boahitevaš virgádeamiin?
- Mo oaiivilda giela ahte 20% virgi lea doarvái gokčat dearvvašvuodábálvalusa sámegielháli mánáide ja nuoraide?
- Mo áigu giela, dál ja boahiteáiggis, sihkarastit ja fállat sámegiela dearvvašvuodábálvalusaid mánáide ja nuoraide?

Gažadeaddji:

Káre-Elle Partapuoli

Spørsmål til offentlig spørretime i forbindelse med kommunestyremøte 15.04.21

Til ordfører og kommunestyrerepresentanter:

Samisk kompetanse i helsestasjonen har vært svært mangelfullt over en lengre periode, noe som har gått ut over tilbudet til samisktalende barn. Vi som foreldre har måttet stille som tolk mellom barn og kommunens helsetjenester. Dette har medført at helsestasjonen ikke har hatt direkte kommunikasjon med barn og unge. Andre foreldre har også meldt om at skolehelsetjenesten for samisktalende barn er mangelfullt i kommunen.

Lege Anne Lajla Westerfjell Kalstad mener det er underlig at Tana kommune, som er en samisk kommune, ikke tar hensyn til samiske barns rettigheter og behov. Kalstad er utnevnt til en nasjonal prosjektgruppe som skal jobbe for å etablere et likeverdig helsetilbud for den samiske befolkningen. Kalstad sier at samiske barn har rett til å motta et likeverdig helsehjelp, og dette er lovfestet i norske- og i internasjonale lover. 3

Jeg viser til sameloven, hvor det står følgende: "Samelovens språkregler gir borgerne språklige rettigheter i møte med ulike offentlige organ. Det gjelder (..) utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren (..)".4

Vi foreldre krever et likeverdig helsetilbud for samiske barn i vår kommune, og vi forventer at Tana kommune prioriterer samisk kompetanse ved ansettelser. I forbindelse med at Tana kommune midlertidig har ansatt helsesykepleier som ikke behersker samisk, har kommunalleder for helse, Anu Saari og konstituert rådmann Trond Are Anti lovt å komme med tilbakemelding til oss foreldre om hvordan kommunen fremover skal tilrettelegge helsetjenesten for samisktalende barn. Vi venter fremdeles på svar fra kommunen på hvordan dette skal løses.

På siste HOOK møte forklarte kommunens administrasjon at Nesseby kommune ikke kunne hjelpe Tana kommune med å dekke en 20% stilling til dette formålet. Altså kun snakk om en 20 % stilling.

Jeg vil vektlegge at helsestasjonens virksomhet er å dekke både småbarns, barnehagebarn, skolebarn og ungdoms behov for helsetjenester. Det er viktig å påpeke at samiske barn har rett til helhetlig helsetilbud på samisk, og ikke bare til å utføre obligatoriske språktester. Jeg vil minne om at det i kommunen er mange to- eller flerspråklige hjem, samt samiske barnehager og skoler, og elever i de andre norskspråklige skolene som også er samisktalende. Det er med det mange samisktalende barn som berøres av et mangelfullt tilbud.

Til kommunestyrets budsjettregulering i juni vil jeg herved foreslå at det settes av midler til minst en halv midlertidig stilling med samisktalende helsesykepleier, til en fast løsning er på plass.

³ <https://www.nrk.no/sapmi/nyheter/> (11.03.2021)

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/tema/urfolk-og-minoriteter/samepolitikk/samiske-sprak/samelovens-sprakregler-og-forvaltningsom/id633281/>

Hvis en fast løsning ikke er på plass innen neste år oppfordres kommunestyret til å sette av midler i 2022-budsjettet til en 100% stilling for samisk språklig helsesykepleier, og å utlyse denne så fort som mulig.

Spørsmål til ordfører og kommunestyret:

- Skal samisk kompetanse vektlegges og prioriteres i framtidige ansettelse?
- Hvordan mener kommunen at det er nok med kun en 20 % stilling for å gi et tilstrekkelig tjenestetilbud for samiske barn og unge?
- Hvordan skal kommunen nå og i fremtiden sikre å gi et samiskspråklig helsetilbud til barn og unge?

Spørsmålsstiller:

Kåre-Elle Partapuoli

Svar på spørsmål til spørretimen 15.04.21

- Samisk språkkompetanse skal vektlegges ved ansettelser i Tana kommune. Jeg vil begynne med å lese høyt fra vårt ansettelsesreglement:

Ved kunngjøring og tilsetning i kommunale stillinger skal ett av følgende krav/kriterier nyttes:

- *Under ellers like vilkår, foretrekkes søkere som behersker både norsk og samisk språk o Dette er standardteksten som nyttes ("grunnkriteriet"), men kan erstattes av ett av de andre kriteriene.*
- *Kunnskaper i samisk språk anses som en vesentlig tilleggskvalifikasjon*
- *Kunnskaper i samisk språk vil bli tillagt avgjørende vekt for søkere som ellers er kvalifisert*
- *Det forutsettes kunnskaper i samisk språk, med følgende krav til dokumentasjon av kunnskaper...*

Hvilke krav som stilles avgjøres ut fra vurdering av følgende forhold:

- *Stillingens kontaktflate med publikum, med hvilke deler av publikum og hva slags kontakt.*
- *Hvilke språkkunnskaper som eller er til stede på vedkommende kontor, institusjon eller arbeidssted.*
- *Muligheter og begrensninger i rekruttering til vedkommende stilling.*

Rådmannen har nylig satt ned en arbeidsgruppe som skal lage en veileder for hvordan ansettelsesreglementet skal praktiseres og retningslinjer for bruk av språkkriterier ved tilsetning. Dersom arbeidsgruppa ser behov for å revidere språkkriteriene ved tilsetning; så utarbeider arbeidsgruppa forslag til endring. Det vil i så fall bli lagt fram til politisk behandling.

Det å rekruttere samiskspråklig kompetanse til de kommunale tjenestene har med andre ord høy oppmerksomhet både politisk og administrativt.

Så vil jeg legge til at uansett hvor mange samiskspråklige ansatte vi greier å rekruttere, så vil vi fortsatt ha et stort behov for å rekruttere de fagfolkene vi trenger. Derfor vil jeg benytte anledningen til å understreke at alle som jobber i Tana kommune er verdifulle for oss og fortjener å bli omtalt og behandlet med respekt, uansett språklig bakgrunn. Koronasituasjonen med stengte grenser har også vist oss hvor avhengige vi er av å ha finske lærere og sykepleiere. Ca 40 prosent av sykepleierne våre er finske, og uten denne gruppa hadde vi ikke greid å tilby de kommunale tjenestene vi har i dag.

Hvorfor 20 prosent stilling til formålet: Helsestasjonen er egentlig bemannet med 2 hele stillinger, men i en overgangsperiode vil bemanningen være på et minimum, dette gjelder for alle som skal ha tjenester fra helsestasjonen fremover. Kommunestyret har vedtatt at helsestasjonen skal være bemannet med 1,5 årsverk i 2021. I en overgangsperiode er helsestasjonen nå bemannet med 1,2 årsverk sykepleiere, men fra 1 august vil den vedtatte bemanningen være på plass igjen, inkludert en helsesykepleier. 20 % stilling samiskspråklig helsesykepleier er beregnet utfra ant barn i målgruppa. Men jeg vil legge til at vi nå har samisktalende helsestasjonslege, og vi har dessuten samiskspråklig kompetanse på PPT som kan bidra i deler av helsestasjonens virksomhet

- Tilstrekkelig samiskspråklig helsetilbud vil alltid være et mål for Tana kommune, og når man rekrutterer vil samisk språk være noe man har som kriterium i ansettelsesprosessen. I tillegg er det viktig å påpeke tiltakene som kommunestyret har vedtatt, gjennom å innføre samisk for alle, slik at man i fremtiden har flere personer som kan bli samisktalende helsepersonell og gjennom avtalen om tilbud om praksis for de som deltar på studiet i samisk sykepleierutdanning.

Ordfører